

บทที่ 4

ระเบียบวิธีวิจัย

โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาด้านที่พักอาศัยของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มี 2 วิทยาเขต ตลอดจนความต้องการของสถานที่พักอาศัยระหว่างการศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อเสนอแนะรูปแบบและแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านที่พักอาศัยเพื่อแก้ปัญหาต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทั้งนี้ได้กำหนดกระบวนการศึกษาเป็นลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 4.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
- 4.2 กลุ่มประชากรในการวิจัย
- 4.3 เครื่องมือในการวิจัย
- 4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

4.1.1 การศึกษารวบรวมข้อมูลเบื้องต้น

ในขั้นตอนนี้จะทำการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากสิ่งต่อไปนี้

1. **ขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน** ประวัติความเป็นมาของสถาบันการศึกษา การขยายและแบ่งการศึกษาเป็น 2 วิทยาเขต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ สถิติอัตราการเพิ่มขึ้นและอัตราการเรียนสำเร็จของจำนวนนักศึกษา พัฒนาการและสภาพปัญหาด้านที่พักอาศัยระหว่างการศึกษาแต่ละวิทยาเขต และตั้งประเด็นปัญหาที่มีนัยสำคัญ

2. **ขั้นการทบทวนวรรณกรรม** แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่พักอาศัย นักศึกษา ผลงานงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารูปแบบ และสภาพปัญหาที่พักอาศัยนักศึกษา

4.1.2 ขั้นตอนศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ

ในขั้นตอนนี้จะทำการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. **การสำรวจภาคสนาม** โดยการถ่ายภาพประกอบการบรรยาย และสำรวจลักษณะทางกายภาพของที่พักอาศัยสภาพปัจจุบันและวิเคราะห์สภาพปัญหาที่มีนัยสำคัญ (Significant Aspects) ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพความเป็นอยู่ และปัจจัยสนับสนุนการศึกษาของที่พักอาศัยที่แตกต่างกัน ของนักศึกษาระหว่าง 2 วิทยาเขต ตามกลุ่มประชากรที่กำหนดไว้

2. **การสัมภาษณ์** สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์ นักศึกษาที่พักอาศัยภายนอกมหาวิทยาลัยเบื้องต้น โดยการสุ่มคัดเลือกแบบไม่เจาะจงจากกลุ่มประชากรที่กำหนดไว้เพื่อทราบแนวคิด ปัญหาและอุปสรรค การพักอาศัยของนักศึกษา และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบัน และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการบริการและสวัสดิการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

3. **กำหนดตัวแปร** นำข้อมูลพื้นฐาน ประวัติ พัฒนาการ แนวคิด แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่พักอาศัยนักศึกษา ผลงานงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลสภาพปัจจุบัน จากข้อคิดเห็นการสัมภาษณ์ นักศึกษาที่พักอาศัยภายนอก และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถาบัน และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการบริการและสวัสดิการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เพื่อสรุปประเด็นมาหาตัวแปรคำถามในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรต้น ได้แก่

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรีภาคปกติ 7 คณะ ที่เรียน 2 วิทยาเขต
2. ที่พักอาศัยของนักศึกษาแยกแต่ละวิทยาเขต
3. ระดับรายรับและรายจ่ายของนักศึกษา
4. ภูมิลำเนาของนักศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. สภาพการอยู่อาศัยในปัจจุบัน
2. ผลกระทบเรื่องที่อยู่อาศัยระหว่างการศึกษา
- 3.ทัศนคติความต้องการเกี่ยวกับที่พักอาศัยที่สนับสนุนการศึกษาและอาศัย
4. ข้อเสนอแนะและประโยชน์ที่ได้รับจากการแก้ปัญหาด้านที่พักอาศัย

4. ออกแบบสอบถามชุดทดสอบ (Pre-Test) โดยปรึกษาแบบสอบถามกับอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไข ทดลองใช้จำนวน 30 ชุด นำมาปรับปรุงแก้ไข จัดพิมพ์แบบสอบถาม (ชุดปรับปรุง) นำไปใช้ทดสอบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มใหม่ในที่เดียวกัน

5. ออกแบบสอบถาม (ชุดปรับปรุง) เพื่อสำรวจทัศนคติด้านความต้องการ ความสนใจหรือปัจจัยด้านที่พักอาศัย และข้อเสนอแนะรูปแบบที่พักอาศัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ระหว่างการศึกษาและอยู่อาศัย โดยการออกแบบสอบถามจากการสุ่มตัวอย่างโดยการแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยคัดเลือกจากนักศึกษาที่เข้าพักอาศัยบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยในรัศมี 1.5 -5.0 กม.ที่มีความหนาแน่นของนักศึกษาพักอาศัยทั้ง 2 วิทยาเขต รวม 392 ชุด โดยการว่าจ้างนักศึกษาที่พักอาศัยเป็นผู้แทนแต่ละวิทยาเขตนำแบบสอบถามไปแจกและรวบรวมกลับมาคัดเลือกและวิเคราะห์

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสอบถามกลุ่มประชากรจะถูกนำไปลงรหัสและประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS 10.0 for Windows จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ประมวลผลแล้วมาจัดทำเป็นรายงานในรูปแบบของตาราง และวิเคราะห์แปรผลข้อมูลตามผลที่ได้จากการประมวลหาความเที่ยง (Reliability) พิจารณาความสอดคล้องและค่าสถิติเพื่อสรุปผล

7. วิเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ในการวิจัยการเสนอรูปแบบการแก้ปัญหาจัดการที่พักอาศัยสำหรับนักศึกษาที่เหมาะสม

8. จัดทำรายงานการวิจัย เมื่อทำวิทยานิพนธ์เสร็จแล้ว ส่งวิทยานิพนธ์ที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อตรวจ รูปแบบของวิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามคู่มือการเสนอวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย ฉบับ พ.ศ. 2545 ปรับปรุงและส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ ตามจำนวนและลักษณะที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

4.2 กลุ่มประชากรในการวิจัย

ในการสุ่มตัวอย่างดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

4.2.1 การกำหนดกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพระดับปริญญาตรีภาค ปกติชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ที่เรียนอยู่วิทยาเขตรังสิตและกำลังจะย้ายข้ามวิทยาเขต และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่ได้ย้ายข้ามเรียนที่วิทยาเขตกล้วยน้ำไทแล้ว เฉพาะ 7 คณะวิชา ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะบัญชี คณะนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 21,340 คน โดยใช้ข้อมูลสถิติของปีการศึกษา พ.ศ. 2545

ตารางที่ 4.1 แสดงสถิติจำนวนนักศึกษาที่เรียน 2 วิทยาเขตแต่ละชั้นปี

คณะวิชา	วิทยาเขตรังสิต		วิทยาเขตกล้วยน้ำไท	
	ปี 1	ปี 2	ปี 3	ปี 4
คณะบัญชี	400	281	267	202
คณะบริหาร	2,059	1,273	1,118	1,110
คณะนิเทศศาสตร์	2,592	1,494	1,439	1,612
คณะวิทยาศาสตร์	291	186	190	185
คณะมนุษยศาสตร์	1,510	1,091	1,214	969
คณะนิติศาสตร์	500	305	286	207
คณะเศรษฐศาสตร์	147	114	136	162
รวมแต่ละชั้นปี	7,499	4,744	4,650	4,447
รวมแต่ละวิทยาเขต	12,243		9,097	
รวม 2 วิทยาเขต	21,340			

4.2.2 กลุ่มประชากรเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ในการศึกษานี้ จะเจจงการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่เข้าพักอาศัยบริเวณภายนอกมหาวิทยาลัยในรัศมี 1.5-5.0 กม. การประมาณสัดส่วนนักศึกษาจากการคัดเลือกแบบแบ่งกลุ่มจากจำนวนนักศึกษาโดยเทียบร้อยละจากจำนวนรวมของนักศึกษา ทั้ง 2 วิทยาเขต สามารถคำนวณได้ว่า การเก็บตัวอย่างนักศึกษาที่เข้าพักอาศัยชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ที่วิทยาเขตรังสิต จำนวน 225 ตัวอย่าง และเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่เข้าพักอาศัยชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 วิทยาเขตกล้วยน้ำไท จำนวน 167 ตัวอย่าง

ตารางที่ 4.2 แสดงสัดส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแต่ละวิทยาเขต

นักศึกษา	วิทยาเขตรังสิต	วิทยาเขตกล้วยน้ำไท
รวมแต่ละวิทยาเขต	12,243	9,097
สัดส่วนร้อยละ	57.4	42.6
รวม 2 วิทยาเขต	21,340	
กลุ่มตัวอย่าง	392	
การแบ่งกลุ่ม	225	167

4.2.3 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมในการศึกษานี้กำหนดขึ้นตามสูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่พอดีของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าประมาณจะคลาดเคลื่อนจากค่าที่เป็นจริงไม่เกิน $\pm 5\%$ สำหรับจำนวนประชากรกลุ่มเป้าหมาย 21,340 คน คำนวณได้กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับ 392 คน โดยมีรายละเอียดการคำนวณดังนี้

$$Nop = \frac{...N...}{1+NE^2}$$

โดยที่	Nop	คือ	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม สำหรับประชากรที่ N คน
	N	คือ	จำนวนประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับ 21,340 คน
	E	คือ	ขนาดความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ผู้วิจัยยอมรับได้คือ +/- 5%

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับ

$$\begin{aligned} Nop &= \frac{...21,340...}{1+ \{21,340 \times (0.05)^2\}} \\ &= 392 \text{ คน} \end{aligned}$$

จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมซึ่งเท่ากับ 392 คน

4.2.3 วิธีสุ่มตัวอย่างโดยการแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling)

โดยคัดเลือกจากนักศึกษาที่เช่าพักอาศัยบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยในรัศมี 1.5 -5.0 กม. ที่มีความหนาแน่นของนักศึกษาพักอาศัยทั้ง 2 วิทยาเขต รวม 392 ชุด โดยการว่าจ้างนักศึกษาที่พักอาศัยเป็นผู้แทนแต่ละวิทยาเขตนำแบบสอบถามไปแจกและรอรับกลับมาคัดเลือกและวิเคราะห์

4.3 เครื่องมือในการวิจัย

4.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งมีขั้นตอนในการทำเครื่องมือเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ใช้แบบสอบถามที่ออกแบบเตรียมไว้ และทำการทดสอบ (Pre-test) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 30 ชุด หลังจากนั้นทดสอบค่าความเชื่อมั่นและนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมใช้เป็นแบบสอบถามจริง

2. การเลือกตัวอย่างจากกลุ่มประชากรตามจำนวนที่กำหนดไว้แล้ว โดยกำหนดขึ้นตามสูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่พอดีของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) ในการประมาณค่าพารามิเตอร์ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าประมาณจะคลาดเคลื่อนจากค่าที่เป็นจริงไม่เกิน $\pm 5\%$
3. นำแบบสอบถามไปดำเนินการแจกและจัดเก็บข้อมูลกลุ่มประชากรที่พักอยู่ตามแหล่งที่พักอาศัยของนักศึกษา จำนวน 392 ชุด

4.3.2 ลักษณะแบบสอบถาม

เป็นแบบสอบถามชนิดที่มีคำตอบให้เลือก โดยแบบสอบถามจะมี 4 ส่วน จำนวนทั้งหมด 28 ข้อ แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรศึกษา
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพการอยู่อาศัยในปัจจุบัน
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลผลกระทบด้านที่พักอาศัยระหว่างการศึกษา
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลเรื่องรูปแบบที่พักอาศัยที่สนับสนุนการศึกษา
- ส่วนที่ 5 ข้อมูลความต้องการในการแก้ปัญหาเรื่องที่พักอาศัยในอนาคต

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสอบถามไปดำเนินการแจกและจัดเก็บข้อมูลกลุ่มประชากรที่พักอยู่ตามแหล่งที่พักอาศัยของนักศึกษา จำนวน 392 ชุด จากผลข้อมูลแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจะถูกนำไปลงรหัสและประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS 10.0 for Windows จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ประมวลผลแล้วมาจัดทำเป็นรายงานในรูปแบบของตาราง และวิเคราะห์แปรผลข้อมูลตามผลที่ได้จากการประมวล หาค่าความเที่ยง (Reliability) พิจารณาความสอดคล้องและค่าสถิติเพื่อสรุปผล

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.5.1 วิเคราะห์แปรผลข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากการสอบถามกลุ่มประชากรจะถูกนำไปลงรหัสและประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS 10.0 for Windows จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ประมวลผลแล้วมาจัดทำเป็นรายงานในรูปแบบของตาราง และวิเคราะห์แปรผลข้อมูลตามผลที่ได้จากการประมวล โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์และบรรยายลักษณะข้อมูลเกี่ยวกับประชากร ด้วยแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percent)

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์และบรรยายข้อมูล ผลกระทบด้านที่พัทอาศัยระหว่างการศึกษา และข้อเสนอแนะเรื่องรูปแบบที่พัทอาศัยที่นักศึกษาต้องการ ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percent) และแสดงค่าความถี่ รวมทั้งแสดงค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4.5.2 เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร

การให้คะแนนตัวแปร ใช้วิธีการแจกแจงความถี่สำหรับการวัดค่าของตัวแปรซึ่งมีข้อความที่ใช้วัดโดยแบ่งออกเป็นห้าข้อนั้น แต่ละข้อความ มีคำตอบให้เลือก 5 คำตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้วิจัยจะให้คะแนนแต่ละคำตอบ จะดำเนินการดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ในการประเมินผู้วิจัยจะดำเนินการโดยนำคะแนนคำตอบมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยของคะแนนมาตรฐานประเมินค่า 5 ระดับ กำหนดไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 - 5.00	มากที่สุด
3.41 - 4.20	มาก
2.61 - 3.40	ปานกลาง
1.81 - 2.60	น้อย
1.00 - 1.80	น้อยที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย